

Handläggare
Maria Altersten Premfors
Telefon: 0850818170**Till**
Farsta stadsdelsnämnd
2022-09-22

Arbetsformer för samordnad digitaliseringsplan i äldreomsorgen

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen av förslag till arbetsformer för samordnad digitaliseringsplan i äldreomsorgen.

Sammanfattning

I budget 2022 för Stockholms stad finns uppdraget till äldrenämnden att ta fram en sammanhållen digitaliseringsplan för äldreomsorgen med fokus på digitala tjänster och produkter som möjliggör trygghet, självständighet och meningsfullhet för stockholmaren. Planen är tänkt som ett strategiskt styrdokument som inkluderar budgetuppdrag, aktiviteter som initieras i andra utvecklingsprocesser i staden samt initiativ i Färdplan för äldreomsorgen som möjliggörs av digitala tjänster och produkter. Äldrenämnden föreslår en samordningsfunktion, ett digitaliseringsråd och ett digitaliseringsforum för att stärka kontinuitet, samarbete och samverkan i digitaliseringsfrågor.

Förvaltningen ser i likhet med stadsdelsnämndens pensionärsråd att arbetsformerna kan bidra till stärkt samarbete mellan stadens aktörer. Förvaltningen hade dock önskat en strategi för intern och extern kommunikation. Särskilt kommunikation med representanter för äldregrupperna är något som även pensionärsrådet framhåller. I det föreslagna digitaliseringsforumet skulle staden kunna ta tillvara äldres synpunkter och erfarenheter.

Bakgrund

I budget 2022 för Stockholms stad anges att äldrenämnden, i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa Fastigheter i Stockholm AB, ska ta fram en sammanhållen digitaliseringsplan för äldreomsorgen.

I staden pågår en mängd initiativ¹ i verksamheter, på stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar och bolag. En utmaning är att samla och samordna kunskap, drivkrafter och resurser för att möta verksamhetens behov och ge stockholmaren möjlighet till ökad trygghet, självständighet och meningsfullhet.

Äldrenämnden har nu utarbetat ett förslag enligt uppdraget från kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat Farsta stadsdelsnämnd, för yttrande senast den 13 september. Ansvarig rotel har beviljat anstånd med svar till den 23 september.

Remissen i sammanfattning

Syftet med en sammanhållen digitaliseringsplan framgår i kommunfullmäktiges beslut om budget 2022. Planen ska bidra till att äldrenämnden i samverkan med stadsdelsnämnderna arbetar för en sammanhållen digitaliseringsutveckling med gemensamma lösningar. Den ska också bidra till att äldrenämnden i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna arbeta för att stadens socialtjänst ska bli mer innovativ genom exempelvis utveckla användandet av digitalisering, e-tjänster och välfärdsteknik med fokus på stöd och service.

Digitaliseringsplanen fokuserar på utprovning och införande av digitala tjänster och produkter som medverkar till trygghet, självständighet och meningsfullhet för stockholmaren. I Stockholms stads kvalitetsprogram² beskrivs att samordning av initiativ, aktiviteter och förhållningssätt samlar kompetens och kraft för utveckling, något som konkretiseras genom digitaliseringsplanen.

Digitaliseringsplanens roll i stadens styrning

Planen är ett strategiskt styrdokument som omfattar följande delar:

- budgetuppdrag
- aktiviteter som initieras i andra utvecklingsprocesser i stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar eller bolag
- initiativ i Färdplan för äldreomsorgen som möjliggörs av digitala tjänster och produkter.

Planen ska uppdateras vid nya budgetuppdrag och baserat på nya kunskaper som till exempel formuleras vid tertiärrapportering och verksamhetsberättelse när aktiviteter genomförts. Äldrenämnden

¹ En utveckling, innovation eller förändring som möter stockholmarens behov antingen på ett nytt sätt eller med ökad kvalitet och snabbhet genom innovativa arbetssätt (eller löser en brist i en eller flera verksamheter). Ett initiativ medför en mängd avgränsade aktiviteter som hålls ihop av ett gemensamt mål.

² Programmet fastställdes av kommunfullmäktige den 21 februari 2022.

föreslår att berörda nämnder årligen anmäler sin digitaliseringsplan till äldrenämnden och att dessa dokument får utgöra ett underlag för politiska beslut och prioriteringar.

Förvaltning av digitaliseringsplanen

För att stärka kontinuitet, samarbete och samverkan i digitaliseringsfrågor planeras nya roller och strukturer:

1. Äldreförvaltningen får en samordningsfunktion med uppdrag att hålla samman, bereda och driva digitaliseringsinitiativ och aktiviteter.
2. Ett digitaliseringsråd ska stärka samarbete och samverkan mellan stadsdelsförvaltningar, fackförvaltningar och bolag.
3. Ett digitaliseringsforum ska dels fånga upp, bereda och förankra initiativ, dels ha ett löpande informationsutbyte för att stimulera lärande.

1. Samordningsfunktion

Äldrenämnden föreslås äga digitaliseringsplanen och leda arbetet att förvalta planen inklusive att hålla samman, bereda och driva digitaliseringsinitiativ och aktiviteter. Resurser i arbetet utgörs av bland annat äldreförvaltningens digitaliseringsteam, verksamhetsnära resurser från stadsdelsförvaltningarna och stödfunktionen för digitalisering på stadsledningskontorets avdelning för IT och digitalisering. Vidare resurs utgörs av de stockholmare som är målgruppen för stadens generella och biståndsbedömda insatser. Samverkansformer för att involvera pensionärsorganisationer, patientföreningar och enskilda kan behöva stärkas.

2. Digitaliseringsråd

Rådets funktion är:

- att prioritera aktuella initiativ
- att säkerställa att aktiviteter definieras och
- att en realistisk tidplan skapas och följs upp.

Rådet föreslås bestå av företrädare för stadsdelsförvaltningar och bolag som har god insikt i kompetensområdet, verksamhetsbehov samt har mandat att avsätta resurser för gemensamt prioriterade initiativ. Rådet förfogar inte över någon budget, men kunskap om möjligheter till projektmedel eller extern finansiering bör finnas representerad i rådet. Sammankallande är äldreförvaltningen och ordförande är direktören för äldreförvaltningen.

3. Digitaliseringsforum

Forumets funktion:

- att fånga upp, bereda och förankra initiativ samt

- att ha ett löpande informationsutbyte för att stimulera lärande.

Äldreförvaltningen föreslås vara såväl sammankallande som ordförande för forumet. Varje stadsdelsförvaltning, berörd fackförvaltning och bolag bör ha fast representation för att säkra kontinuitet. Arbetsformerna för forumet behöver dock utvecklas.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för äldreomsorg. Stadsdelsnämndens pensionärsråd har fått remissen och har lämnat synpunkter som redovisas under egen rubrik nedan.

Pensionärsrådets synpunkter

- Förslaget är genomarbetat med inriktning, roller och arbetsformer.
- Det framgår tydligt att det är äldreförvaltningen som är sammanhållande samt hur uppföljning görs och utifrån vad.
- Uppdraget är tydligt och definitioner avgränsar mandatet.

Sammantaget torde detta leda till ett bättre samarbete mellan de olika aktörer som samverkar inom äldreomsorgen. Dessutom kan äldreförvaltningen som samordnare påverka även de digitala lösningar som privata vårdgivare tillhandahåller.

Pensionärsrådet lyfter fram följande delar av förslaget där förtydliganden behövs.

1. På sidan 2 i dokumentet *Arbetsformer för framtagande av digitaliseringsplan för äldreomsorgen* står följande: "För att införandet av digitala tjänster och produkter ska skapa förväntad nytta måste utveckling och innovation drivas i samma takt som tekniken införs." Vem avgör förväntad nytta i förhållande till teknikutveckling? Brukaren? Hen har sällan sådan kontroll eller insikt runt den tekniska utvecklingen att hen har en uppfattning om vilken digital teknik som skulle göra hens liv t ex tryggare. Anhöriga? Eller ser remissens författare och äldreförvaltningen det utifrån personalens och beslutsfattarnas horisont?
2. På sidan 4 i samma dokument står även följande: "Det kan finnas behov för involvering av pensionärsföreningar, patientföreningar och enskilda." Utgångspunkten ska vara att dessa representanter för äldregrupperna är de naturliga samtalspartners i alla förändringar som gäller införande av digitala tjänster för äldre.

3. Under avsnittet "Digitaliseringsplanens roll i stadens styrning" finns följande begrepp som behöver förklaras;
- Konzeptutveckling i testbädd
 - Införandepilot
 - Begränsat breddinförande
 - Storskaligt breddinförande

Pensionärsrådets sista synpunkt efter att ha läst remissen är att en konsekvensanalys borde göras. Frågan är om den kan visa att en ökad byråkratisering ger ett bättre resultat.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ser i likhet med pensionärsrådet att arbetsformerna kan bidra till stärkt samarbete mellan stadens aktörer men också utgöra ett aktivt stöd som bidrar till kvalitetssäkrade aktiviteter genomförande. Förvaltningen delar pensionärsrådets uppfattning om att kommunikation med representanter för äldregrupperna är något naturligt i förändringar som gäller införande av digitala tjänster för äldre. I förslaget hade förvaltningen önskat se en kommunikationsstrategi för såväl den interna kommunikationen inom staden som den externa med pensionärsorganisationer, patientföreningar och enskilda.

Vidare ser förvaltningen att det behövs ett förtydligande om verksamhetsnära resurser avseende vilka resurser som kommer att behövas och i vilken omfattning. Relationen mellan digitaliseringsrådet och digitaliseringsforum behöver också tydliggöras.

För att främja en utveckling där digitala tjänster och produkter skapar förväntad nytta är det av betydelse att äldre är delaktiga och har inflytande i utvecklingsarbetet. Digitalisering behöver utgå från och anpassas till personers olika behov och förutsättningar för att personen ska kunna tillgodogöra sig de möjligheter som digitaliseringen erbjuder. Nya lösningar ska bidra till digital delaktighet, inte till exkludering i det digitala samhället. En av flera viktiga frågeställningar som pensionärsrådet lyfter är vem som avgör förväntad nytta i förhållande till teknikutveckling. Digitaliseringsforumet skulle kunna utgöra ett sammanhang där staden tar tillvara äldres synpunkter och erfarenheter som har betydelse för arbetet med att stärka och utveckla möjligheten att vara en äldrevänlig stad. I digitaliseringsforumet torde därför representanter för stadsdelsnämndernas pensionärsråd vara självklara.

på digitala tjänster och produkter som medverkar till trygghet, självständighet och meningsfullhet för stockholmaren. Stadsgemensam samordning av övergripande satsningar kan bidra till att skapa kvalitativa förutsättningar för jämlik vård och omsorg. Genom att säkerställa att äldreomsorgens verksamheter har en modern, tillgänglig och säker IT-infrastruktur, samt att digitala lösningar är informationsklassade och rättsligt och etiskt prövade, möjliggörs kvalitetshöjning. Digital signering i läkemedelshantering kan nämnas som ett exempel. Ett annat är ett digitaliserat system för avvikelshantering.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Farsta stadsdelsförvaltning

Jonas Wilhelmsson
Avdelningschef
Farsta stadsdelsförvaltning

Bilaga

Äldrenämndens förslag till arbetsformer för samordnad digitaliseringsplan i äldreomsorgen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2022-08-31
Jonas Wilhelmsson, Avdelningschef	2022-08-31